

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, dimecres 21 de Maig de 1913

Núm. 118

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens → Plaça de Prim - REUS ← Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES
SERVEI DE GRAN LLUIMENT
PER A BANQUETS

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14. REUS. L'unió fa la força

Associació Mutua de Segurs sobre la Vida, legalment constituïda amb arreglo a la llei de 14 de maig de 1908, per lo tant intervinguda i fiscalitzada per l'Estat.

Fi de l'Associació.—L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital per a matrimonis que pensin en el dia de demà, en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la misèria. Els sollicitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica quantitat per a gastos d'administració, podran assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

Pólices pagades fins a la fetxa 12, havent desembolsat 235'70 i cobrant els seus hereders 4.744'00 pessetes. Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 ptes.

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs).

La correspondència al Director General don **A. Bieto Baldrich**

FOMENT REPUBLICA NACIONALISTA

Cicle de conferencies

Dissapte que vé, dia 24 del corrent, a les 10 de la nit, l'il·lustre advocat, ex-arcade popular de Barcelona

DON FRANCISCO LAYRET

desenrotllarà el tema

Nacionalisme Català

LA MOMIA

Tots la coneixem "la momia". És un jaio ambiciós, sense altres mèrits contrets dintre la política espanyola que la seva despreocupació. En la seva història hi ha el vergonyós "Tractat de París" i aquella frase: "tots hem mort a Meco". Ell és com la política espanyola, arrugat, antiquat, encarcerat com una momia egípcia. Cada dia canta un himne a la patria espanyola, "una e indivisible", i no obre la boca que no digui un disbarat en nom d'aquesta patria amb marxa de Cadiz i marxés reials.

Mentres Cuba, Puerto Rico i Filipines demanaven a les bones una autonomia, era dels que clamava contra'ls autonomistes; quan la rebelió cubana, era dels partidaris de gastar l'últim home i la última pesseta. Ara és dels enemics més foribonds de Catalunya, contrari a tota concessió autonòmica, furiosament catalanòfob

Per a conèixer el tremp d'aquest home, cal llegir aquests dos telegrams, canviats entre un centre

lliberal de Barcelona i el jaio de Lourizàn:

"Excmo. Sr. D. Eugenio Montero Rios, Presidente del Senado. Madrid.

"Peña Liberal" de Barcelona veria complacida desistiera V. E. oposició Mancomunidades juzgando su aprobación obra alto patriotismo conveniente desenvolvimiento partido liberal.—El Presidente, Francisco P. Inglés; el Secretario, Baltasar Miró"

An aquest telegrama contestà en Montero Rios amb el següent:

"Recibí su telegrama pidiéndome desista mi oposició al proyecto Mancomunidades, pero entiendo que deberes de alto patriotismo e interés común de España incluso Cataluña me impiden acceder a los deseos de esa entidad"

"Alto patriotismo, interés de España"... El llenguatge de sempre, l'eterna frase efectista que's fa pesada i monòtona dita per gent com aquesta. I és aquest vell que parla de patriotisme, quan per veure triomfar un plebiscit de família és capaç de promoure

mil enredos, cent crisis i una guerra civil, si en les seves possibilitats estava.

"... Incluso Cataluña"... Què sab ell de Catalunya? Què sab ell de les nostres coses i de les qüestions que afecten a la vida nostra? Què sab ell que no sigui de protegir fills i nés i liquidar colònies?

Que parli en nom de la patria a la seva manera, en nom d'Espanya, però que deixi tranquils a Catalunya. Que's cuidi d'intrigar i d'entrebancar dintre la política, però que no's fiqui en lo que no entén ni entendrà mai, perquè ni el seu cap està ja per a falses coses, ni li queden prou anys de vida per a tals empreses; que cuidi la seva salut i que no s'embranqui en coses per a homes, que la segona infància no admet emocions fortes.

Els jaios, els homes sense talent, els intrigants, no poden parlar. I les momies no tenen altra fi que la seva representació pretèrita de les edats mortes.

Notes polítiques

La qüestió palpitant

Per haver-se dit que del Consell de ministres del prop-passat dilluns n'havia de sortir resolta la qüestió palpitant de la presidència del Congrés, després aquell gran espectacle que més tertor corregué pàl·lids amb la decepció que provocà la nota oficiosa facilitada del mateix.

Tothom esperava que quedés definida la situació en lo que afecta a la presidència del Congrés, i no sols no ha succeït així, sinó que continuï l'espectacle ja que els termes en que la nota oficiosa està redactada treuen al vot de confiança que'l Consell ha donat al seu president tot valor positiu.

Se facultà al comte per a que designi a la persona que serà considerada com candidat del Govern, però es senyalen per a aquest candidat un nombre tal de condicions que mantenen en pen el problema de la designació.

El non president del Congrés—sempre segons la nota oficiosa—ha de mantenir la unitat del Govern i la solidaritat de la majoria; ha de fer possible el desenvolupament de la política liberal i ha de facilitar les relacions de cordialitat i de respecte per a les minories.

Què és l'home que reuneix totes aquestes condicions?—vençaquí la pregunta que tothom se fa i a la qual no's troba satisfactoria resposta.

Contra la pena de mort

"El Socialista" diu que té format un concepte tant pobre de nostres intel·lectuals que tem que no's moguin davant la petició fiscal condemnant a mort a un en Sancho Alegre, fent cas omís de la circumstància de ser aquest epilèptic.

A nosaltres no'ns importa—diu—que'ns falti el concurs de l'element intel·lectual.

Nostre deber és impedir que's prescindeixi de la epilepsia de Sancho Alegre; nostre deber és defensar la seva vida.

Si defensar la seva vida; ho diem a cara descoberta, ja ho saben, x-cals que aneu ensomant carn.

No volem que's mati a ningú perquè som homes lliures de cor.

Per ser-ho vàrem dir espontàniament i sincerament que condemnàvem l'atentat contra don Alfons.

No volem la mort del rei i no volem que's mati a ningú.

La derogació de la llei de jurisdiccions

Copiem de la nota oficiosa del darrer Consell de ministres:

"El senyor president del Consell ha donat compte d'un projecte de llei que serà llegit al començament de les sessions de Corts derogant l'anomenada llei de jurisdiccions i senyalant i regulant els nous preceptes i procediments legals que han de substituir an aquella.

El projecte ha sigut aprovat per unanimitat."

Segons se diu, la reforma de la llei de jurisdiccions no's reduirà com molts creien a restablir l'article septísim del Còdic de Justícia militar, sinó que abarcarà altres èmfrens d'importància.

El comte de Romanones no oculta la creença de que la reforma trobarà molta oposició en el Senat, ont hi ha molts generals.

Jornada patriòtica

Se treballa amb gran dilat i entusiasme a Barcelona per a l'organització de la "Jornada patriòtica" commemorativa del Corpus de Sang.

Sembla que dita jornada consistirà en un miting i un festival de sardanes i concert coral.

També es probable que es celebri un banquet.

L'elecció senatorial

No femim notícies que'ns permetin fer calendaris sobre'l resultat de la pròxima elecció senatorial que ha de tindre lloc a Tarragona per a cubrir la vagant que deixà amb la seva mort el malaganyat repúblic don Agnàstí Sardà.

Així no obstant, la dualitat de les candidatures liberals—puix se presenten els senyors Cañellas i Travé, el primer apoiat per elements propis i l'altre declarat candidat oficial—fa esperar que'l triomf serà dels elements anticaciquistes que els donguin la batalla.

Els carlins a la montanya?

Segons llegim, el jefe regional dels carlins senyor duc de Solferino, ha desautoritzat els treballs que's feien per un aixecament carlí.

Potser sí que la finalitat d'aquesta recinta descarada de requetés, és per alguna cosa més que per a passejar marcialment pels afores en dies festius, jugant a fer guerra com uns remembrança solament de les passades sagnants gestes que constitueixen un padró d'ignominia per al partit carlí?

Trobariem senzillament ridícula la pretensió dels carlins, perquè no en va el món marxa i les coses han canviat tant, que repntem impossible un nou aixecament de la carlinada.

Les nostres vergonyes

Ploma, ploma bàrbara meva, no te exaltis, no corris adalera; modera't. Cobreix-te de civilitat i de galanes cortisanies i conta, conta an aquest poble de Reus, d'una seva gesta innoble.

Conta com era deserta la sala d'espectacles en la dominical tarda, a hora vertinosa que convidava als esplais espirituals, quan dessota una llum suavis-

ma se sent bé de convergar discretament amb genials damiselles als entreactes, amb més recolliment i honesta composura que en els passeigs urbans. Conta de la fredor aclaparadora que s'escorreia sinistrament per tots els àmbits del teatre. Conta de la solitud punyenta, de l'apessarament i tristesa indefinibles dels quatre cebes, dels quatre utòpics, dels quatre idealistes de sempre. Conta d'aquells dos o tres menestrals assistents a la representació, reminiscències de aquells sos avis tant enamorats de la nostra escena. Conta d'aquelles poques mestres catalanes i de ses noies tant humils i belles, que allí en la més democràtica altura, se sentien temoregues i porugues d'una suspensió de l'espectacle... I, oh, joia immensa! conta de l'heroica aixecar-se del teló, i de la heroica ardidosa dels artistes. Qui pogués dir-vos, Carles Capdevila, l'elogi calorós i entusiasta de la vostra brava decisió? Qui pogués i sabés cantar-vos, oh, braus actors, el vostre coratjós ànim en mig d'un ambient tant gelat i minúscol? Qui sabés dir, de la vostra emoció i de la vostra somrienta tristesa, amb que començàreu? I de la tebior que anava invadint-vos avançant l'acte? I de la completa, total possessió dels personatges un cop ja dins el drama? I de la definitiva encarnació dels tipus, palpitants, càlids de vida, davant la buidor de la sala, davant la solitud punyenta!

I doncs, aquells joves qui redacten una plana literaria gairebé catalana en un diari castellà d'eixa ciutat, no saben que l'obra representada el diumenge a la tarda era d'un autor de fama mundial i traduïda per un veí nostre eminentíssim? No saben que'l protagonista és d'una interpretació difícilíssima i objecte de lluïment d'un actor? No saben que era acàs l'obra més forta, més plena, de les que d'eu en cartera la companyia?

I doncs, aquests homes representatius que dirigeixen la política catalanista de nostra ciutat, no saben que és d'elemental conseqüència assistir a unes aitals representacions? No saben que'l catalanisme és açó: estimar i ajudar al teatre català, a la dansa catalana, a la ciència catalana, a tota activitat nostra, nostra?

I doncs, aquestes frívoles senyoretetes de nostra bona societat, no saben que la primera actriu catalana, l'excelsa Emilia Baró, se dignava representar en nostre teatre? No saben lo moltíssim que poden aprendre d'ella en distinció i en elegància? No saben que aquestes petites detalls i acurades minucies, hermeses a una dama tant com mare Natura?

I doncs, aquestes senyoretetes qui infantívolament patinen a hores baixes i que s'afirtejen sense un bri d'elegància espiritual, pogueren abandonar les fongues butaques per seguir darrera la elite femenina?

I doncs, aquesta gent obrera que's passejava vagorosa per la plaça de davant del coliseu, no tenia trenta cinc miserables cèntims—que devegades se'ls malmet—per ascendir al galliner?

Oh Reus, Reus de la meua ànima! Què s'es fet de la teua prosopía il·lustre? Què del teu nom?

Ploma, ploma bàrbara meua, calla. No comentis aquest enviliment que esgarria, aquestes vergonyes que espanten! Torna a la teua solitaria tanca, mentre el poble s'atropella per a veure qualsevol pel·lícula.

Ecos barcelonins

En la sala d'actes de l'Ateneu barceloní, l'eminent arquitecte i president de dita entitat, senyor Domenech i Mantaner, va desenrotllar una interessantíssima conferència, sobre l'enrunat castell de Censelles. Estudià el senyor Domenech aquell castell, son temple i ornamentació d'una manera detallada, i baix el punt de vista tècnic i comparatiu.

Va mostrar a la nombrosa concurrencia que devotament l'oïa, varies foto-

grafies i còpies de pintures que mig fetes malbé encara se'n conserven en dites runes del castell de Censelles, obra de les primeres generacions migevals cristianes. Cridà molt l'atenció, l'erudició no sols tècnica, sinó que al comparar el sudit castell, ho feu abastament amb tots els castells o temples de la mateixa època, comparant-los amb el de Censelles i senyalant els punts d'igualtat i diferenciació.

Al finalitzar tant il·lustrada conferència, rebé el senyor Domenech una forta ovació i les més sinceres felicitacions dels amics i homes de ciència congregats a la sala de l'Ateneu.

Amb les flaires odorantes de les flors primaverals, res s'hi escau també, com el que mentres us embaumen olorantes, els rossinyols rellin ses cantades aprop vostre. Al costat de les flors abundantes de madona la Primavera, l'«Harmonie Municipale de Lyó» rellia a Barcelona ses tocades deliciosíssimes, desgranades amb mestria. Com poques bandes hagin visitat nostra ciutat, toca aquesta banda, qui ve acompanyada de representants de la municipalitat de Lyó, de l'«Amon Fraternelle des Employés de Commerce» i de simpàtiques senyoretetes de l'industriosa ciutat francesa. Que ben vinguts sien tant simpàtics rossinyols qui vingueren a embellir el nostre gauder l'esclat de nostres jorns mediterranis, sadolls de sol, de rostres zamosos i de flors aromatitzantes.

Aprop de cinc anys fa, que la mimada actriu catalana Na Joana Bosch i Sanllehy va partir de son terrer nadiu, per a expandir per l'Argentina son treball artístic. Avui ha retornat. Avui tenim la sort de contar-la entre les que están disposades a realçar nostre Teatre, que tants dies d'èxit li valgué a la senyoreta Bosch.

Que per a sempre la tinguem entre nosaltres.

Amb un brillant acte inaugural ha obert ses portes l'entitat obrera «Casal Nacionalista Martinenc» que passa a engroixir les fileres del moviment nacionalista obrer que en nostra ciutat se inicia. Just es que tributem una calorosa salutació i aplaudiment sincer, an aquests obrers que aimants de ses reivindicacions humanes, han escollit per bandera de lluita—com a catalans que son—la bandera de Catalunya.—Ella vos guiarà al triomf, esteane segurs. Avant que bon capítol us guai!

CABIRONS.

Barcelona, 13-V-1913.

Teatre Fortuny

FOC NOU

Si l'Ignasi Iglesias no hagués escrit «Els vells», «Les garces», «La mare eterna» i tantes altres obres mestres, ne tindria prou amb l'estrenada abans d'ahir en nostre Teatre Fortuny, per a adquirir fama de dramaturg eminent.

«Foc nou» no és una obra amb pretensions de trascendental, no és un drama d'acció per a afalagar a les multituds; és un drama íntim, casuà, que's desenrotlla suauement en la llar refredada per una ratxa de malaventura que porta als fills d'una pobra viuda a malgastar en vicis el patrimoni patern, fent trontollar la casa pairal.

La viuda, la mare, en un rampell de heroisme, envia als fills a la ciutat per a que aprenguin a estimar el treball, a fer-se dignes de la vida, a ésser homes, a dignificar-se, a fer foc nou que aclareixi les tenebres de l'avenir i escalfi els cors refredats per una vida de disbauxa.

Cada un dels personatges revela un profund estudi psicològic fet a consciència; tots els actors, d'aquell drama punyent són arrencats de la realitat, semblant que l'autor no ha fet més que traduir i donar expressió a la riquesa de sentiments que tots porten en el fons de l'ànima.

Hi ha moments en el drama d'una tant pregonia intensitat emotiva que justifiquen la nostra opinió de que amb «Foc nou» ne tindria prou l'Iglesias per a mereixer el títol de dramaturg eminent.

Quan la Jovita, la nena tota candorositat i bonesa, torna de fer la primera comunió, dona lloc a una de les escenes més hermoses del drama. Digna d'èsser també l'escena en que l'Adriana i en Frederic comencen una corona per al seu pare. Esmementem aquests moments de l'obra, perquè són dels que produeixen més emoció sense que l'autor hagi fregat en els artificis de l'art, en lo que se'n diu la tècnica, per a trobar un efecte d'èxit segur, essent aquest, a criteri nostre, el mèrit principal del teatre de l'Iglesias.

L'il·lustre autor, ne té prou amb presentar-nos els drames de la vida a través de la seva ànima de poeta i d'home bo, per a que l'espectador ne frueixi la bellesa i senti vibrar el seu ésser a l'impuls de la més intensa emoció.

La figura de més relleu, la més vigorosa del drama, és la de la mare, de la Carlota, en quin cor, lentament, calladament, s'hi desenrotlla la punyent tragedia que l'espectador va endevinant perquè l'autor no sacrifica la veritat per a presentar-la amb tota nuesa. La Carlota no diu pas tot lo que passa per la seva ànima, no declama la tortura que sofreix, no raona amb parrafades líriques la finalitat de les seves decisions, i per xó el gran moment tràgic és aquell que posa fi al drama, quan ella despedeix als seus fills per a anar a treballar i al quedar-se sola amb la nena, esclata en un crit de comiat la tempesta congriada en el cor d'aquella dona heroica.

El retrat dels fills és acabat; justament estudiat i traduït, així com el de la vella serventa, el de l'assur i el dels pares de la Carlota.

«Foc nou» és un cant a la vida, al treball, a la dignificació humana i aquells que cerquen exemples en el teatre, comprendran que l'autor de «La resclosa» és un excel·lent mestre.

Si volíem ésser justos, hauríem de dedicar als artistes que interpretaren el drama de l'Iglesias tant d'espai com hem dedicat a l'obra.

La senyora Baró, és una artista eminent. Semblarà, potser, que prodiguem massa els adjectius per a ponderar els mèrits dels artistes que componen la companyia den Pons, però la veritat és que a cada obra rebem les més afalagadores sorpreses i ens afermem en la nostra creencia de que és una farsa, una mentida, que la dramàtica catalana se trobi mancada d'experts interpretes. El teatre català ha sofert doloroses desintegracions, però mentres ens quedi la Baró, la Pla, en Capdevila i altres dels artistes que treballen al Fortuny, no cal que'ns entreguem a injustificades lamentacions.

La Baró no cal pas que s'amagui per la més eminent de les actrius que han donat dies de gloria al nostre teatre, per a l'interpretació d'obres del caràcter de la que'ns ocupa. El públic, entenent-ho així, li prodigà una ovació que compartí amb la Pla, amb en Lluelles, en Martori, en Sirvent i la nena Redondo que feu una Jolita deliciosa.

La representació fou interrompuda en més d'una ocasió pels aplaudiments de la concurrencia i als finals dels actes la cortina s'aixecà diferents vegades.

En Sirvent vegé premiat el seu treball amb un aplaus tant entusiasta, que's vegé obligat a sortir a escena per a acallar-lo.

La concurrencia, més nombrosa que en la nit del debut, fa creure que la nostra gent ha tingut ja notícia de que en el Teatre Fortuny hi actua una de les millors companyies de declamació catalana que hem vist en nostra ciutat.

ESPECTACLES

SALA REUS

Escullides sessions de cinematograf tots els dijous, dissabtes i dies festius.

Aquesta nit escullides sessions amb programa tot nou.

TEATRO FORTUNY

Gran companyia de declamació catalana, baix la direcció artística de J. Pons i Pagés, del Sindicat d'autors dramàtics catalans

Funció per a avui.—5.ª d'abono.—La marina en un acte «L'avi» i estrena de la comedia en tres actes «La noia maca».

A dos quarts de 10.

PREUS DIARIS

Palcos platea sens entrades	12'—	Ptes.
Id. principals sense id.	8'—	»
Id. segon pis sense id.	4'—	»
Butaca platea ab entrada	1'74	»
Id. d'anfiteatre ab id.	1'30	»
Llaneta de segon pis ab id.	1'—	»
Entrada a Localitat	0'65	»
Id. al Paradís	0'34	»

L'impost del timbre a càrrec del públic.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine per a avui. Debut del notable duo còmic «Les Wiweski» amb nou repertori.

Magnífic programa de cine.

Preus i hores de costum.

Informació Local

Ha produït excelent impressió l'anunci de la conferència que'l proper dissapte donarà en nostra entitat Foment Republicà Nacionalista, nostre distingit amic, l'il·lustre polític barceloní don Francisco Layret.

Com diguerem el tema que desenrotllarà el conferenciant serà «Nacionalisme Català».

La crescuda que havia experimentat l'Ebre a Tortosa i altres punts feia temer una inundació, més fa un parell de dies ha començat el descens i desaparegut per tant el perill.

PER A LLOGAR: Magatzems, cobert i pati

Carme alt, cantonada a Sant Llorenç. Informaran en la mateixa casa.

Recomanem la lectura del catàleg que s'acompanya dels grans magatzems «La Filosofia», dels Srs. Cot i Arraut S. en C., Carme 10, Barcelona, per les grans existències de genres de totes classes que han rebut per a la temporada d'estiu a preus baratíssims.

En el Teatre Fortuny s'hi estrenarà aquesta nit l'hermosa comedia catalana en tres actes, de l'eminent dramaturg Ignasi Iglesias, «La noia maca», de la que'n fan una creació els notables artistes que componen la companyia que actua en dit teatre.

Donarà començ la funció amb la marina en un acte, de l'Apeles Mestres, «L'avi».

L'octími del senyor Guinart amenitzarà els intermedis amb escullides composicions.

SIKERAL del doctor CANALS.

Es el millor refresc: 14 rals kilo.—De venda en els bars, cafés i establiments de begudes.—Dipositari en aquesta: H. MARINÉ, plaça de Prim, drogueria.

S'ha possessionat del càrrec de secretari del Govern civil d'aquesta província don Manuel Suarez Inclán.

Ahir a la tarda, un obrer de la companyia d'electricitat que's trobava instalant uns fils elèctrics, rebé un fort contacte que'l despreguè de l'escala on treballava, caiguent a terra produint-se algunes contusions.

Fou conduït al seu domicili.

Fàbrica de Gorres. - Isidre Pons participa a la seva nombrosa clientela haver traslladat el seu despatx del carrer de Boule núm. 9 al carrer de Montorols 18 i Galíó núms. 7 i 9.—Reus.

En el concorregut cinematograf Sala Reus s'hi celebraran avui escullides sessions, projectant-se un variat programa de pel·lícules Pathé.

Segons ens participa don J. Vilanova representant en aquesta ciutat de la important casa de Barcelona «Baillly-Bailliére i Riera», per a que arribi a coneixement dels seus nombrosos clients, l'Annari general d'Espanya que ve publicant retrassarà aquest any la seva sortida a causa de la vaga que actualment sostenen els obrers tipògrafs d'aquella capital.

Aigua mineral de Caldas de Malavella

VICHY PRATS

La sens rival i la més econòmica. De venda a les farmacies i ultramarins.—Dipòsit: Comestibles de Román Marimón; Plaça de Catalunya, 7, REUS.

La Junta provincial del cens del bestiar caballer i mular encareix novament als arcaldes i secretaris dels pobles remetin els datos que se'ls hi demanà respecte al cens de dit bestiar de les seves respectives localitats.

A la tarda d'avui i seguint inveterada costum sortiran a recórrer els carrers de la població, els geants i la mulassa, portant l'alegria a la gent menuda.

Alguns gegants i la mulassa estrenaran els vestits nous que'ls han confeccionat en nostra ciutat, per acord de la comissió de Govern de l'Ajuntament.

Gel cristallí VICTORIA

De venda en els principals colmats i tendes d'ultramarins
Dipòsit permanent per a la venda al detall **BAR ESQUELLA**
Plaça de Prim
(entrada pel carrer de Sant Llorenç)

En el cas de que's reunís majoria de regidors celebraria avui sessió de primera convocatoria l'Excm. Ajuntament.

El Botlletí Oficial publica una circular del senyor governador fent saber als arcaldes que per corren els hi envia exemplars del bándol publicat pel Govern civil per a difundir entre totes les classes socials els preceptes fonamentals i ventatges que ofereix la llei de 5 de juny de 1912, autoritzant el voluntariat per als camps d'Àfrica, a fi de que li donguin la major publicitat.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13.-REUS

Avui tindran lloc al Kursaal de Reus grandioses sessions de cine i varietats, en les que hi pendrà part el notable duet còmic «Los Wiweski» amb nou repertori i presentació.

En el programa de cine hi figuraran artístiques pel·lícules i de llarc metratge.

Segons l'anàlisi practicat en l'Inspecció Central, s'ha comprovat que l'enfermetat que ataca als cavalls es la hemoglobarina paroxítica, havent-se registrat algún cas en bestiar de Pallaresos.

Saboneria de Josep Forcades

Despatx: Sant Esteve, 28.

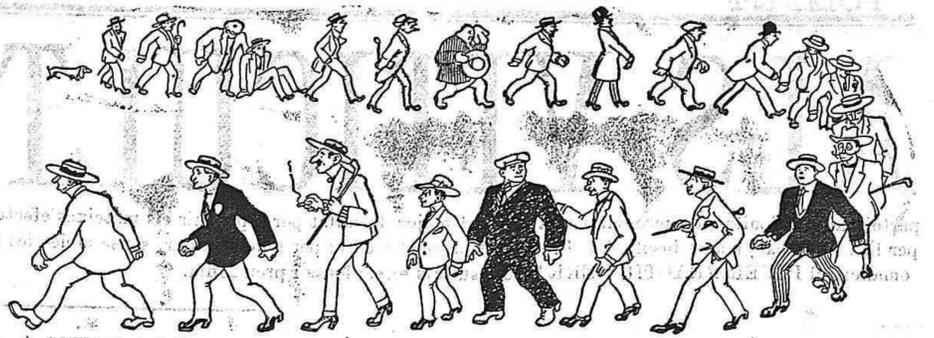
Avui s'obrirà el local d'estiu de la recreativa societat La Palma i demà com a inauguració s'hi celebrarà un concert a la tarda, de 6 a 8, i un llunf ball a la nit.

Tant el concert com el ball anirà a càrrec de la reputada banda La Palma.

La Quefatura d'Obres públiques fa pública la relació nominal rectificada dels propietaris de finques del terme municipal de Biadoms que han de ser ocupades amb motiu de les obres del canal de derivació de les aigües de l'estany de Riudecanyes.

CORREM EN BUSCA DE LES NOVETATS DE LA SASTRERIA

Monterols, 35. REUS QUERALT

SECCIO OFICIAL

Centre de Lectura

A tenor de lo disposat en els articles 29 i 30 del vigent reglament se convoca als senyors socis a les eleccions que tindran lloc el dia 23 del corrent de 10 a 11 de la nit per a l'elecció de president d'aquesta societat i renovació parcial de les Jantes seccionals de la mateixa.

Reus 15 maig 1913.—P. A. de la J. de G.—El secretari, Pere Nolla i Ribas.

Sindicat de Regs del Pantano de Riu de Canyes

En virtut de lo acordat pel Consell Directiu d'aquest Sindicat, se concedeix un plaç de 30 dies que finirà el dia 17 de juny pròxim als senyors subscriptors de títols que tinguin pendent de pago algun dividendo passiu, per a que puguin verificar-ho a les oficines del «Gas Reusense», en l'intel·ligència que finit dit plaç sense que ho hagin efectuat, se'ls hi declararà caducats els títols definitiva i irrevocablement.

Reus 17 maig 1913.—El president, Josep M. Tarrats.—P. A. del C. D.—El secretari, Anton Estivill.

Informació comercial diària per a FOMENT

Moviment del Port de Tarragona

DIA 20 DE MAIG DE 1913

datos facilitats per l'Agència de don E. Fàbregas

Entrades

«Mannela Pla» de Cette, consignat a Mariné. Càrrega general.

«Pedro Pi» de Cette, consignat a Ferrer Peset. Càrrega general.

«Santa Rosa» de Gandia; lo despatxa Ricomá. Tomateos.

Sortides

«Alphonse Conseil» per a Burdeus. Càrrega general.

«Joaquina» i «Gaspar Bayarri», per a Sant Carles. Lastre.

Anunci de sortides de vaixells

Dia 21.—«Cataluña» per a Marsella, consignatari Mac-Andrews.

Dia 21.—«Sevilla» per a Cette i Marsella; consignatari Vilar.

Dia 22.—«Colón» per a Cette; consignatari Fàbregas.

Dia 22.—«Varis vaixells» per a la costa.

Dia 22.—«Cabo Nao» per a Bilbao; consignatari Peres.

Dia 23.—«Cabo San Vicente» per a Marsella; consignatari Peres.

Dia 23.—«Denia» per a Marsella, Ribera, Génova i Liorna; consignatari Musolés.

Dia 23.—«Maria» per a Liverpool; consignatari Mac-Andrews.

Dia 23.—«Luque» per a Hamburg; consignatari Mac-Andrews.

Dia 23.—«Gravina» per a Londres; consignatari Mac-Andrews.

Dia 23.—«Tiber» per a Dinamarca; consignatari Ferrer.

Dia 26.—«Hesperus» per a Burdeus, Havre i Finlàndia; consignatari Boda.

Dia 26.—«Sardínia» per a Noruega; consignatari Boda.

Dia 26.—«Hispania» per a Suecia; consignatari Boda.

Dia 27.—«Tellus» per a Holanda; consignatari Ferrer.

Dia 28.—«Betis» per a Sant Feliu, Marsella i Génova; consignatari Ricomá.

Sastreria LA FAMA

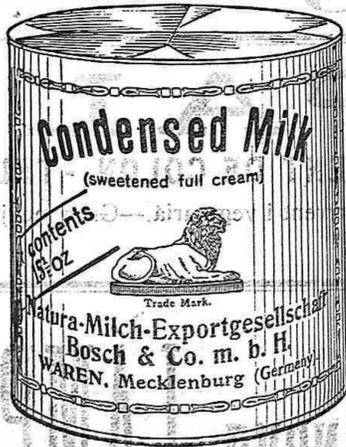
Arraval baix de Jesús, 12. — Reus

El dueny d'aquest establiment, posa en coneixement del públic, trobar-se assortit de tota mena de genres de les últimes novetats per a la vinent temporada d'estiu

A l'alcans de totes les fortunes

Venda de trajos a preus módics al comptat i a plaços, per 2'50 pessetes setmanals, pot adquirir-se un hermós trajo.—Visiteu la Sastreria LA FAMA i quedareu convençuts de tot lo abans referit.

ARRAVAL BAIX JESÚS, 12.—REUS

Llet condensada Marca Lleó

Aquesta llet que és munyida solsament de les millors vaques, és homogenitzada i esterilitzada per un procediment de tota seguretat i baix l'inspecció de les primeres autoritats científiques.

Es absolutament pura i l'única que conté tota la nata, és completament lliure de gèrmens mórbitos i de fermentació, conservant el seu bon sabor en tots els climes i encara que sigui guardada indefinidament. L'única que's recomana per als malalts i la cria dels nens.

Se ven en les millors drogueries i establiments de comestibles.

EDUARD RECASENS

Corredor de Comers Colegiat

Arraval Santa Agna, 55.—Telefon 108

ORDRES DE BORSA

Cotizacions diàries, dematí y tarda.—Operacions a plas ab cambis en ferm

Interior.....	81'20
Norts.....	104'—
Alacants.....	101'25
Orenses.....	29'30
Andaluzos.....	69'10
Banc Colonial.....	—
Rio Plata.....	—

BORSA PARIS

Norts.....	477'—
Alacants.....	464'—

CAMBIS EXTRANGERS

Barcelona: Francs. 8'70. Lliures. 27'42
Madrid: 8'50.

FUTURS DE COTÓ

Ordres per a les Borses de Liverpool y New-York
Cotizacions diàries.—Follets explicatius

COMPRA-VENDA de paper extranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferroviàries, Municipals de Barcelona y tots los que's cotisen en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 dies.....	27'08 din.
Idem 8 d'iv.....	27'37
Idem vista.....	ops.
Paris vista.....	8'55
Marsella vista.....	>
Hamburg vista.....	>

VALORS LOCALS

437'50 Gas Reusense	
525 Industrial Harinera	
650 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos	
25 C Reusense de Tranvias	
200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5%	
400 Electra Reusense	
162'50 Empresa Hidrotórica	
190 Electro-Química Teruel	
540 Obligacions Manicomio Reusense	
3000 Manicomio Reusense	
600 Institut P. Mata (2.ª E.)	
630 Institut P. Mata (3.ª E.)	
500 Obligacions Electra Reusense	

Francisco Usach Compte,

ex recader de Mora a Reus, ofereix al públic en general igual servei de Reus a Barcelona.

Agència d'encàrrecs: Plaça de Prim (saló llimpia botes) i en el seu domicili: Hestalets, n.º 26, tercer.

AVIS HIGIÈNIC

En virtut de variès peticions formulades per part del veïnat d'aquesta ciutat respecte a les escombraries dels seus pisos, m'han obligat a establir un servei diari voluntari per a la seva recollida, comptant per això amb dependents de tota confiança i autorització de la primera autoritat.

Per a encàrrecs dirigir-se:

Arraval alt Jesús, 41, bis.

Transports i acarrens.

Jaume Sidós.

MODES. Elvira Thomas

Té el gust de participar als seus clients i al públic en general haver rebut per a la present temporada d'estiu tots els genres i models de París per a la confecció de sombreros per a senyora i noies pogueu-ho oferir a preus sumament econòmics, com també genres per a la confecció dels mateixos.

Abans de comprar no deixeu de visitar aquesta casa del carrer de Rosich núm. 8, on compareu a gust.

El recader de Lleida

MANUEL RABASCALL, desitjant correspondre a la bona acollida que'l públic li ha dispensat en el seu servei entre Reus i Lleida i els pobles de la línia, ha determinat, per a donar més facilitats, ampliar el servei fent un doble viatge diari fins a Montblanc i estacions intermitges.

Hores de sortida a les 8'22 i 13'35.
Hores d'arribada a les 12'29 i 17'58.
Els encàrrecs se reben

Plaça de Prim, saló llimpia botes, i Carrer Llovera (Padró) 23, 2.ª-REUS

IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics

Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el genre en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.

Preus sense competència.—Camí de Riudoms, 3.—REUS

Agencia de Transports i Acarrens

Baptista Argilaga

Güell i Mercader n.º 17 (Hostalets). Teléfon 192

Serveis diaris a domicili entre Mora d'Ebre, Lleida, Valencia i Barcelona

Corresponsals: a BARCELONA, Josep Capdevila, Comtal, 35
a MORA D'EBRE, Casanova i Tramunt, Palla, 7

NOTA: Servei especial d'acarrens.—Informes per a passatges per la línia Brasil, Rio de la Plata i Buenos Aires.

AGRICULTORS i VINICULTORS

Si voleu evitar en absolut la propagació a vostres vinyes de les dolentes malalties com són el «Mildiu», «Blacrot», «Oidium» i les no menys perjudicials plagues insecticides com la «Altise»; «Pyrale», «Cochilis» i «Endenis»; no oblideu que'ls millors i més eficaces remeis així com els més simplificats de tractament són «La Perfert» i el «El Cupriforme» per l'important casa de Beziere LA LITTORALE la qual els seus productes enològics i anticriptogràmics són coneguts i sollicitats en totes les més importants regions vinícoles franceses i espanyoles.

Demaneu llibrets explicatius que s'entreguen gratis a qui els solliciti.

A Reus: Dipòsit de productes enològics de «La Littorale» A. MARTRA. Galanes, 6, Drogueria.

Dipòsit general a Espanya: E. DESFAURS, Rambla Sta. Mónica, 4, según.—Barcelona.

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid
Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª-REUS

Métode nou i sens dolor per a el tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sense dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics

Consulta: A Mora d'Ebre els dijous primer i tercer de cada mes. Gratuïta de 12 a 1 tots els dies excepte'ls dijous i dies festius

ESCOLA MILITAR «PRIM»

Donotea, 1, praL. (enfrent de la Fleca).-REUS

S'adverteix, que en el present any, deuen rebre l'instrucció militar que prevé la llei per a obtenir reducció del temps de servei en files, no tant sols els joves del reemplaç de 1913 que han pagat quota militar, sinó que també deuen rebre-la els de 1914 que tinguin el propòsit de pagar dita quota i els del cupo d'instrucció (abans excedents de cupo) de 1912, els que amb arreglo a l'article 261 capítul XX de la llei de recrutament han d'esser cridats en l'any actual.

MATRÍCULA OBERTA TOT L'ANY

Classes especials per als residents fora de la localitat.—Consulta gratuïta de tot lo que's refereix al Servei Militar Obligatori.

Per a informes i matricules:
REUS.—Plaça del Quartel, (Pabelló), núm. 3, 2.ª, 1.ª de 15 a 17 els dies feiners i de 11 a 13 els festius.

ALS VITICULTORS.

parteix amb dificultat, és necessària una quantitat major de sulfat per a produir els mateixos efectes i és freqüent l'obstrucció dels pulveritzadors quedant en el fons dels recipients la major part del sulfat fet, per l'excés de calç massa insoluble. Precisa recórrer al reactiu per a determinar, sense molesties ni gastos, quan la barreja de la solució de sulfat de coure amb l'aigua de calç, està en son punt i per a això recomanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu ínfim.

Es de suma conveniència que'l caldo bordelès que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui precisament neutre. La preparació no ha d'ésser ni àcida, ni bàsica; perquè, si és lo primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, ademés, molt soluble, és fàcilment arrastrada per les plujes i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, és excessivament bàsica, aleshores se deposita amb rapidesa, se re-

MANERA D'EMPLEAR EL

PAPER REACTIU SERRA

Quan s'hagi tirat en la solució de sulfat de coure, una quantitat prudencial d'aigua de calç, se sumergeix en la barreja una tira de paper reactiu. Si aquest, permaneix blanc, és que no hi ha encara prou calç i se'n hi va afegint fins que, al sumergir-lo de nou, adquireixi el paper un color fort vermell.

CADA LLIBRET VAL 25 CÈNTIMS

FARMACIA SERRA

ARRAVAL DE SANTA AGNA, 80

REUS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts. — Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià. — Gran menjador per a 500 comensals. — Esplèndida il·luminació. — Servei esmerat. — Cuina selecta. — Perruqueria i banys.

IBARRA i C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. — Servei rapit eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe per a Larca i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor "Luarca núm. 3", i per a Dunberque als vapors de la Companyia Francesa "Dennis i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Certe i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

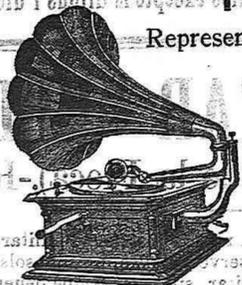
Per a Certe i Marsella

Maig	22	Vapor Cabo Nao	Maig	23	Vapor Cabo San Vicente
"	29	" Santa Pola	"	30	" Toriñana
Juny	5	" San Vicente	Juny	6	" San Antonio
"	12	" Toriñana	"	13	" Peñas
"	19	" San Antonio	"	20	" San Sebastián

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefoa núm. 45

Companyia Francesa del Gramophone

Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22. — REUS
Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels cèlebres artistes

TITTA RUFFO i CARUSO
en discs Gramophone.

Avis important. — La paraula Gramophone la tenim registrada en la Convenció de Berna amb el número 2.151, i perseguirem amb tot el rigor de la llei al que faci ús indegut d'ella.

SENSE aquesta marca

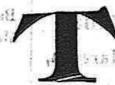
L'aparell NO és un "Gramophone".
— Catàlegs gratis —

NOVA LÁMPARA ELÉCTRICA DE FILAMENT METÁLIC TREFILAT

IRROMPIBLE

"METAL"

C. G. E.

Fabricada per la

Compagnie Generale d'Electricité

Venda al por major i menor

LLUIS ESCOLA

Arraval de Santa Agna, 40. — Teléfono 189

MAGATZEM DE MATERIAL ELECTRIC

REUS

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C.

Martí Napolità (Alcañiz), 7

REUS